

АРОСАТДА ҚОЛГАН ЕР

Мудофаа вазирлиги вилоят ҳокимлиги розилиги билан ихтиёридаги жами 5511,27 гектарга тенг ер майдони ҳамда 36985169 сўмлик 24 та ярқоли бинони вилоят ҳокимлиги балансига ўтказди. Лекин Вазирлик буйруғида вилоят ҳокимлиги балансига, деб кўрсатилган бўлсада, аслида вилоят ҳокимлигининг ҳеч қандай қарори чиқмасдан туриб, бино ва ерларни 2005 йил 30 мартда Пастдарғом ҳамда Самарқанд тумани ҳокимлиги қабул қилиб олади.

2-бет

ГАЗ БЕНЗИНДАН АФЗАЛМИ?

"Нексия" автомобили 100 км.га 9 литр бензин сарфласа, газда эса 9,9 литр сарфлайди. Шунда кунига 150 км. юрилса, бир йил давомида 868 725 сўм тежаб қолинади. "Дамас" автомобиллари эса 100 км.га 7,5 литр, газда 8,25 литр сарфлайди. Бир йил давомида 675 675 сўм иқтисод қилинса, "Волга" 13,5 литр, газда эса 14,8 литр, йиллик ҳисобида 1 309 275 сўм тежаб қолинади. Юқоридаги кўрсаткичлар газнинг нечоғлик фойдали эканлигидан далолатдир.

3-бет

ҲАВАСКОРЛИК МАЪНАВИЯТИМИЗНИ БУЗМАСИН

Борхеснинг эътирофи этишича: "Истеъдодсизликни истеъдод сифатида қабул қилган адабиёт ўқувчини адабиётдан бездиради: шуни унутмангки, адабиётнинг қушандаси адабиётдир".
Биобарин, ўқувчиларнинг дидини, маънавий-маърифий даражасини юксалтиришга бугун нафақат ўқув кўлланмалари, дарсликлар, турли бадий китоблар ва марказий нашрларимиз, балки маҳаллий газеталар, вилоят ва туман нашрлари ҳам бирдек масъул.

4-бет

HURRIYAT

Mustaqil gazeta

1996-yil dekabr dan chiqq boshlagan E-mail: hurriyat@yandex.ru № 8 (470) 2006-yil 1-mart

«HURRIYAT»ga
2006 йил учун
обуна йил бўйи
давом этади
Газетамизни ўқиб боринг,
ютқазмайсиз!
Нашр кўрсаткичи — 233

Изҳор

ОРЗУЛАР ФАСЛИ

Тонг! Ҳ, бу шунчаки тонг эмас, у дунёни ўзгартириб юборишга қодир. Унинг сеҳри жозибаси, хусну таровати буюк қудратга эга. У ошиқ фаслнинг илк тонги. Шу тонг шарофати билан олисда қикирлаб қолган маъсум болалик эсланади, хоҳ қувончдан, хоҳ хижрдан йиғлаб қолган биринчи муҳаббат эсланади. Бу тонг оддий тонг эмас. Унга етганлар бор, етмаганлар бор!

У шундай тонг!
Бу сўзининг суратиёқ қаҳратон аёзидан қарахланган дилларга жон бағишлайди, соvuқ кунлар измида туманлар ичра қолган кишиларга имон бағишлайди.
Нур совқотган юзларини сийпалаб ҳалак, Рухиятни захмлардан поклар бу Наҳор!

Товонимни қитиқлайди сингилм бойчечак Ерниинг жажжи сирдошдан бошланар баҳор.
Янги давр, озодликнинг, мустақилликнинг навбатдаги муаттар тонги бу! Ахир бу кечаги куннинг, аллақачон мозий ёндафтарчасига битилган куннинг тонги эмас. У тамо-нан янги тонг! Бугун зилол булоқларнинг жажжи кирғоқларидан, тоғларнинг салобатли, боғларнинг нафосатли кўксидан кўкларнинг илк тонгига отмоқда. Энди бу юрт осмонига оппоқ орауларни мисол оппоқ турналар қайтади. Каттол кузак янғочлаган шохларга кўни андалиб қўйиқ айтади, ана шунда новдалар уйғонади, мудроқ табиат оёққа туради.
Озод юртининг озод халқи куйлар шўх баёт, Саф тортишиб қалдиригочлар

айтар муножат,
Дарахларнинг сочларида тугъиб ҳаёт,
Майсаларнинг рангдошдан бошланар баҳор.

Бу кун далаларни, қирларни кутлаб, "ям-яшил тан" ҳада этади. Она халқимизнинг захматкаш деҳқону чорвадорлари эл хизмати йўлида маҳкам бел боғлаб, ризқ уруғини сочадилар, парваришлайдилар. Бу кун катта меҳнат ва катта шодияналарнинг ибтидоси. Юз билан юзлашган момолар эзгу ниятлар билан, ҳадемай жилмайиб остона ҳатлаган Наврузой кўрки — сумалакка атаб бугдўй увитишади.

Айниқса, етти кундан сўнг нишонланадиган дилбар байрам шукухи баҳорини яна-да ёшартириб, лобарлаштириб юборади. Баҳор байрамлари билан гўзал. Оразидо қўёш балқисан, нигоҳида қайноқ меҳр шўъласи қалқинган сулув қизлар баҳор бағридаги чинакам мўъжизалар. Бу кун ана шундай тотли дамларга элтувчи шодлик бўсағасидир.

Қар-адиқлар кўкси узра нолик тажассум,
Чашмаларнинг лабларида уйнар такалум,
Атластарда лов-лов ёйиб қилса табассум,
Оху кўзлар қарашидан бошланар баҳор.

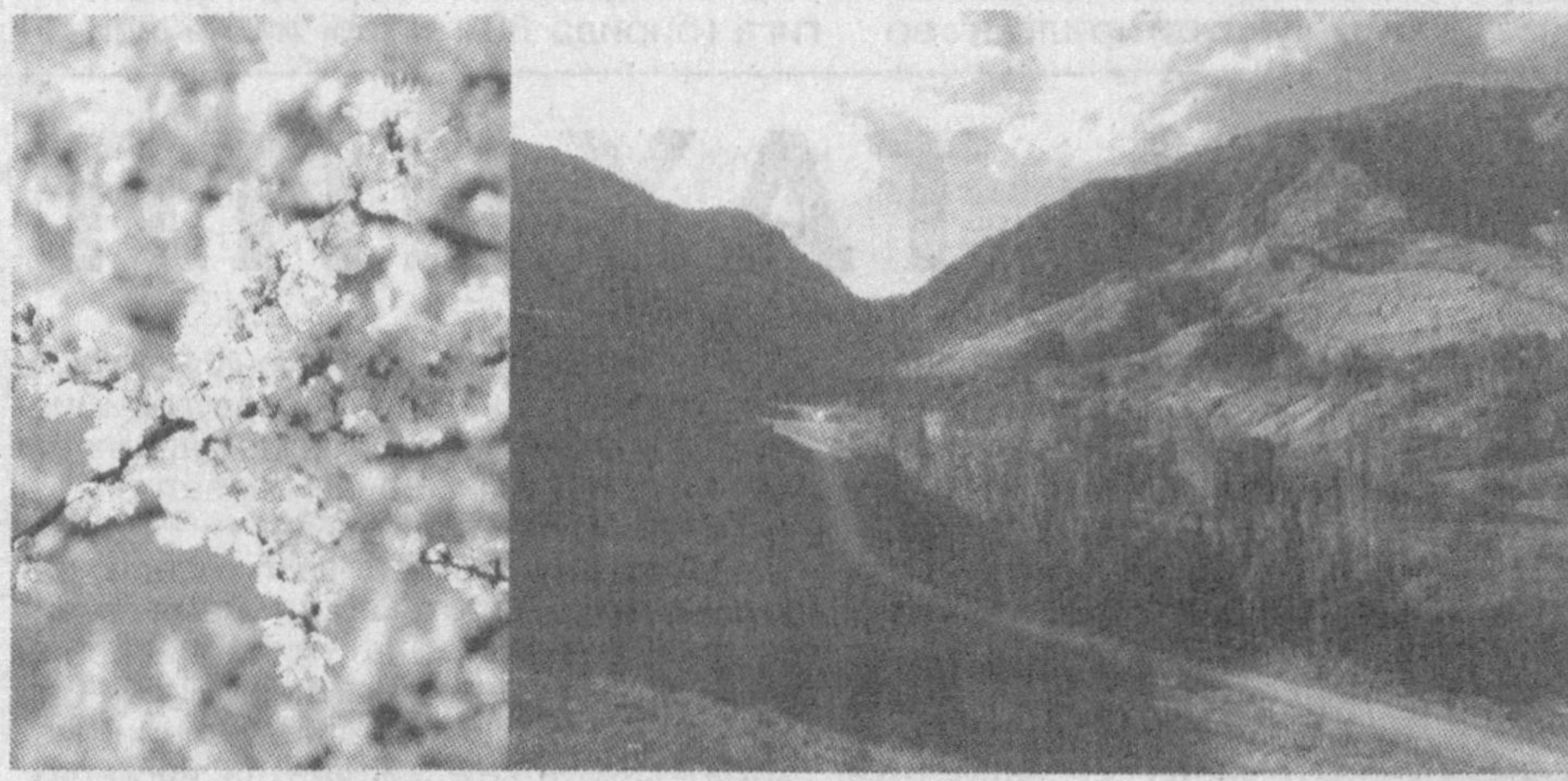
Мамлакатимиз 15-баҳорини қарши олди. Бундай тарихий кунда бир орта бокмок Ўзбекистондек толеи баланд юртга ярашади. Шу қисқа муддат ичида чиндан ҳам ажойиб ютуқларни, ҳайратланарли зафарларни қўлга киритди. Давлатимизнинг иқтисодиёти устунларидан бири айланган UzDaewoo ҳақида ҳам,

Samkochavto ҳақида ҳам бу кун истаганча ҳикоя қилиш мумкин. Спорт соҳасида қўлга киритган ғалабаларимизни эслаш баҳорда жуда ўзгача. Хусусан, ўзбек курашининг оммалашши ва унга кундан-кунга халқаро миқёсда қизиқувчилар сони ортиб боришининг ўзиёқ кўп нарсаларни билдиради...

Ешлик ва баҳор... Асли бу икки сўз айна шу кундан бошлаб бутун борлиққа юксак ғайратдан, тирикликдан жар солади. Бу кун гамгин юракларга самимий табассум тўхфа этади. Бу кун хижрон ранжидан озор чеккан хаста дилларга буюк бахт — висолий насимларни уфурди! Баҳор — покиза муҳаббат фасли. У жишман ва қалбдан мутлақо янги айём, янги давр. У орзулар фасли.

Орзу... бу шунчаки хаёл чегараларидан (хаёл эҳтимол чегарасиздир) чиқиб, аслиятга ўрлайди. Орзу қилган одам қаримайди! У соат сайин, лаҳзалар сайин ёшаради, тўлишади, очилади. У тўқилмай — гуллайди. Баҳор худди орзуга ўхшайди. У Масиҳ нафас, у Аллоҳнинг энг ноёб сифатини ўзида муҳассам этган Яратиш тантанаси. Бугун шундай улғувор фаслнинг дарвозаси.

Кўклар бутун борлиқни оёққа тургазиб, гуллатиб-яшнатса, ёшлик айвонидо сармат кезаётган биз ёшлар Ўзбекистон учун муносиб фарзанд бўлиш орауси сари худди шу кун бир қарра олға илдамлаймиш. Бу юртга қўқламар керак, бу юртга қўқламар бағрида шодон қўшиқ куйловчи қалби муҳаббат жоми ила лиммо-лим жасур, доно ва соғлом ёшлар керак.
Баҳор — у ой умр кўрар бир йилда, бироқ шу қадар тез ўтиб кета-

Янги тонгнинг кўшидан бошланар баҳор!

Замон ва инсон... Вақт ва имкон... Аслида ҳар бири абадий, ҳар бири ўткинчи. Шу тўрт мезон ҳамиша бир бутун хатти-ҳаракатларига монанд яшайди, ўзгаради. Бешафқат вақтнинг меҳрсизланган унинг "кашифтисини" — инсон. Замонни ўзгартирган, унинг "ижодкори" — инсон! Имкон пайдо қилган, йўқотган "сохиб" ҳам инсон! Бугун инсонга қилмигини эслатувчи улғув фасл тонги отди. Бугун шундай кун!

Имкон, замон ва макон сохиби, ижодкори яққо ягона Аллоҳ. У инсонни яратди. Инсон учун муқаррам бўлмиш келинчак баҳорни яратди, баҳор бағрида, минг шукуҳи, биз каби ошиқ ёшларни яратди!

Ноз қалайди тил учидо, ёлғондан хомуш,
Билмайманми ҳар тун ишқини кўришнинг туш...
Бизнинг даврон келди! — деган, севгидан сархуш Ерниинг ишри кўз ёшидан бошланар баҳор!
Баҳорнинг илк тонги барчангизга муборак бўлсин, азизлар!
Зоҳиджон ХОЛОВ

Хабарлар

«ДЕМОКРАТИЯ: уни Шарқ ва Ғарбда қандай тушунадилар»

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий марказида "Ижтимоий фикр" жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази ҳамда Фридрих Эберт номидаги жағарма (Германия) томонидан бир йилда тўрт марта ўтказилиб келинган давра суҳбатининг эллик биринчиси ана шундай номланди.
Давра суҳбатига таъкидланганидек, инсоният тарихида демократиянинг турли шакллари амал қилган. Яъни ҳар бир халқнинг ҳеч қимниҳа ўхшаман урф-одатлари, анъаналари бўлган инсоният демократияга нисбатан ҳам ўзгача ёндошувлари бўлади. Бир сўз билан айтганда менталитет муҳим аҳамият касб этади. Аммо, шу ўринда демократиянинг умумтамоийллари бўлишини унутмаслик керак. Маърузаларда айтилганидек, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, кўп партиявийликка асосланган ҳуқуқий демократик давлат фуқаролик жамиятини шакллантириш ва оммавий ахборот воситаларида сўз эркинлигини таъминлаш каби омилиларни демократиянинг умум-тамоийллари сирасига киритиш мумкин.
Давра суҳбати сўнггида иштирокчилар барча соҳаларни демократлаштириш, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш бугуннинг долзарб масалаларидан бири эканлиги ҳақида тўхталиб ўтдилар.
Азим РҮЗИЕВ

«MYP.UZ» GA MARXAMAT

2005 йил якуниларига кўра, ҳар 1000 кишига 33 та интернетдан фойдаланувчи тўғри келар экан. Бундан кўриниб турибдики, жорий йилда ўсиш сурати 27 фоизни ташкил қилган.
Шу билан бир қаторда Ўзбекистондаги ахборот ресурслари интернетдан фойдаланувчилар эҳтиёжини тўлиқ қаноатлантирмапти. Кўп сайтлар асосан дастлабки маълумотларга эга бўлиб, уларнинг ақсарияти ўз вақтида ва доимий равишда янгилашиб бормайапти. Таълим, маданият, санъат ва бундан ташқари сайтларнинг этишмаслиги сезилиб қоляпти. Янгиликларни ёритиб бериш ҳамда ёшлар ва болалар учун ахборот ва вертуал сервис хизматларини кўрсатувчи сайтлар сони етарли эмас.
Uznet тармоғида ўзбек тилидаги сайтлар кам бўлганлиги туфайли ўзбек ёшлари кўп ҳолларда чет эл сайтларига мурожаат қилмоқда. Бу сайтларнинг номуносиблиги шундан иборатки, унда бизнинг миллий ўзига хослигимиз, анъаналаримиз, урф-одатларимиз, ўзбек халқининг менталитети ўз аксини топмаган. Чунки, ҳар бир давлат ахборотни ўз манфаатларини ва менталитетидан келиб чиққан ҳолда беришга уринади.
Вужудга келган вазиятни ҳисобга олган ҳолда "MYP.UZ" — Миллий ёшлар порталини яратишга киришган эди.
Яқинда "MYP.UZ" — Миллий ёшлар порталининг тақдими толиб ўтди. Ҳозирда порталда 22 та сайт жойлашган бўлиб, уларда ҳар йил йўналишларда 100 мингдан зиёд маълумот йиғилган. Ҳозирда порталда ўзбек тилида янги имлода ишга туширилди. Келгусида эса рус ва инглиз тилларидаги вариантларини ҳам яратиш режалаштирилган. Бундай порталнинг мақсади ёшлар учун миллий ахборот ресурсларини шакллантириш ва ривожлантиришдир.
Раъшан ТОШМУҲАМИДОВ

Тадбир

БУЮК ИСЛОҲОТ ЧОРҲАЛАРИДА

Республика ОАВ ходимлари Самарқанд вилоятида бўлиб, халқ таълими соҳасидаги ислохотларнинг бориши билан танишдилар

Самарқанд бу сафар ҳам маъмоналари ўзига хос намоқат ва саховат билан кутиб олди. Қаламқашлар маорифчилар ҳамроҳлигида тарихий обидаларни зиёрат қилар эканлар, қалбларидо аждодларимиз меросидан фахр туйғуси жўш урган бўлса, вилоят билим масканларида бўлиб, юмушлар билан танишган, улғув тарихимизга муносиб ворислар тарбияланаётганидан ишончлари юксалди.
Вилоятда халқ таълимига эътибор бир зум сусайгани йўқ, айниқса, кейинги уч-тўрт йил давомида бу бордаги ишлар яна ҳам жадаллашди. Республикаимиз раҳбарияти ташаббуси билан бошланган мустақил давлатимиздаги энг катта қўламли ислохот Самарқандда ҳам мактаб биноларини замонавий асосда қуриш; ўқув жараёнини техникалаштириш; дастурларни такомиллаштириш; педагог кадрларга муносабат ва спорт базаларини мустаҳкамлаш сингари беш йўналишда мунтазам давом этди. Вилоят ҳокимлигида ташкил этилган халқ таълими соҳасини ривожлантириш жамоатчилиги кенгашининг раиси Иброҳим Рауповнинг таъкидлашича, маориф сустанликни ҳам, шохша-шошарликни ҳам ёқтирмайдиган соҳа. "Таълим жараёнида йиллар оша яшайдиган тамойиллар бор, — дейди бутун умрини шу соҳага бағишлаган Иброҳим ота, — бундай боқий асосларга мудом таянмаса, шундай жихатлар мавжудки, улар муттағил янги-яшиланиб туриши керак. Бу борда бир оз кечикиш ўн йилларнинг бери бешимизга олиб келиши мумкин".

Вилоятда 2004-2009 йиллар режаси тузилганда бор-йўғи 24 фойзага яқин мактаб биноси яроқли деб топилди. Шунингдек, мактабларга 700 дан зиёд педагог-кадрлар этишмаслиги маълум бўлди. Булар муаммоларнинг бир қисраси ҳисоб. Аслида жиддий ҳаракатлар талаб этилар эди.
Мехмонлар билим ўчоқларидаги аҳвол билан танишганларидо замонавий талаблар асосида жиддий ҳаракат бошланганига гувоҳ бўлдлар. Утган йил 11 млд. 241,5 млн. сўмлик иш бажарилган. Бу йил эса хайрли мақсадларга 22 млд. 132 млн. сўм ажратилган.
Жомбой туманидаги Ғазара қишлоғида жойлашган 1-мактаб ўз анъаналарига эга билим масканларидан. Бугун қуриб фойдаланишга топширилган ва бекаму-кўст жиҳозланган бинамо бундан ўн йиллар олдин фақат орзу қилиш мумкин эди. Вилоят болалар ва усмирлар ижодиёт саройи кейинги етти йилдан буюн республикада бу бордаги билим ўчоқлари рейтингидо биринчи ўринда турибди. 1936 йилдан бери фаолият кўрсатаётган саройнинг бугунги ҳаётига фақат ҳавас қилиш мумкин. Уч мингга яқин болақонларни бағрига сиғдириши мумкин бўлган санъат ва ҳунар масканига ҳар кун 500 дан зиёд иштирокчи ташиф буюради. Болалар синов асосида қабул қилинади. Иш шундай омиликорлик билан ташкил этилганки, жамоа четдан моддий қўмакка муҳтож эмас, аксинча, ойига 5 млн. сўм пул топади. Шундан меҳрибонлик уйларига хомийлик қилади.
ОАВ ходимлари сарой ҳовлисида болаларни кутиб турган ота-оналарнинг катта гуруҳини кўрач, унинг маънавий қорони эканлигини яна бир марта хис қилдилар.
Каттакўрғон шаҳри ва туманида ўтган йилда эришилган ютуқлар қувонарли бўлди. 6 та янги мактаб қуриди, қўлаб билим ўчоқлари тикланди ёки таъмирланди. 17-мактаб қошида қурилган спорт мажмуаси шу кун оғинди. Унда бокс, теннис, гимнастика, кураш, каратэ, оғир атлетика секциялари мавжуд. Шуниси эътиборлики, спорт анжомларининг ақсарияти қўлда ясалган. 55 йил спорт билан яшаган (Давоми 2-бетда)

Жараён

Авал хабар берганимиздек, ЎЗМУ ҳузурида ташкил этилган Олий журналистика курси тингловчилари билан яқинда Миллий матбуот марказида давра суҳбатини бироз бўлиб ўтган эди. Ушбу давра суҳбатини бироз кенгроқ ва ойдинроқ шаклда эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

Давра суҳбатига мутасадди ташкилотлар вакиллари, устоз журналистларнинг сўзларини мароқ билан тинглаган талабалар утган ярим йил мобайнида ушбу масканда олган таассуротларини ўртоқлашдилар.
Шуни айтиш жоизки, Олий журналистика курси тингловчиларининг журналистика факультети талабаларидан анчагина фарқлари бор. Аллақачон турли олий ўқув юртиларини тамомлаб, муайян мутахассисликка эга бўлган бу истеъдод соҳибларининг кўпчилиги телевидение, радио, газета-журнал тахририятлари ва ахборот агентликлари фаолиятидан яхши хабардордилар. Энди уларнинг биринчи мақсадлари — журналистика назариясини пухта эгаллаш, қолаверса, бу нозик соҳа сирларини мукамал ўлаштиришдир.
Хўш, журналист кадрлар

дир мени ўзга йўлларга бошлаб кетди. Тошкент Давлат аграр университетини тамомлашга, севган қасбимга илҳосим сўнмаган. ЎЗМУ ҳузурида Олий журналистика курси таш-

ТАЛҚИН ВА ТАҲЛИЛ

дир мени ўзга йўлларга бошлаб кетди. Тошкент Давлат аграр университетини тамомлашга, севган қасбимга илҳосим сўнмаган. ЎЗМУ ҳузурида Олий журналистика курси таш-

ситети тарих факультети ижтимоий-маданий фаолият бўлимини тамомлаганман. Мутахассислигим — социолог. Илғор мамлакатларда социолог-

Таклиф

СУДЬЯ ХАТО ҚИЛСА ЗАРАРНИ КИМ ТЎЛАЙДИ?

Фаргона вилоят фуқаролик ишлари бўйича Ўзбекистон туманларо суди судьяси И. Ҳайитов томонидан давogar Равнохон Имомованинг даъво ариши даъво бўйича 2005 йил 18 октябрь кунини қарарган ҳал қилув қарорини ўқиб, ҳайратдан ёқа ушлаб қолдим.
Даъвогар ўз аризасида ва суд жараёнидаги кўрсатмаларида беш йилдан буюн Богдод туманидаги 30-умумтаълим мактабида илмий бўлим мудараси вазифасида ишлашини, туман мактаб ва болалар боғчаларидаги бир қатор давлат маблағини ўзлаштиришдаги жиноий қилмишлар ҳақида юқори ташкилотларга шикоятлар ёзгани учун туман халқ таълими бўлими мудараси Дамирахов И. Юсупова уни қасддан ўчи олиш мақсадида 2005 йил 28 июни кунини ишдан бўшатганини баён қилиб, суддан ўз лавозимига қайта тиклашини ва 133 минг сўм моддий, 1 миллион сўм маънавий зарарни ундириб беришини сўраган. Аммо судга даъвоини исботловчи дали-

лий ҳужжатлар тақдим қилмаган. Судда иштирок этган бирорта гувоҳ, унинг даъвоини тасдиқламаган.
Жавобгар Д. Юсупова эса қарши даъво аризаси ва суд жараёнидаги маърузасида Р. Имомованинг барча даъволари ҳеч қандай далилий асосларга эга эмаслигини баён қилиб, судга ўз кўрсатмаларини исботловчи бир қатор расмий, қўнилий ҳужжатларни тақдим этган. Суд мажлисида қаҳирилган гувоҳларнинг ҳаммаси жавобгарнинг кўрсатмаларини тасдиқлашган.
Жавобгар судга тақдим қилган расмий ҳужжатларнинг бири Богдод туман прокуратурасининг 20958009-сонли жиноят иши бўйича 2005 йил 26 март кунини туман халқ таълими бўлими мудараси Д. Юсупова номига муҳомада қилиш ва чора кўриш учун юборган 130-2005-сонли тақдиминомаси бўлиб, унда қуйидагилар баён қилинган.
30-умумтаълим мактабида илмий мудири вазифасида ишлаган Р. Имомова хизмат вази-

фасини суистеъмол қилган ҳолда 2002 йилнинг сентябрь ойидан 2003 йилнинг июнь ойига қадар А. Бекмирзаев деган шахсга рус тили фанидан дарс ўтди деб 73539 сўм иш ҳақи ёзиб, бу пулни 36141 сўмининг бирор соат дарс ўтмаган А. Бекмирзаев олган. Қолган 37 минг 398 сўмининг сохта имзо билан Р. Имомованингни ўзи ўзлаштириб юборган. Унинг бу қилмиши туман прокуратураси томонидан исботланиб, Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 167-моддаси 2-қисми "б,в,г" бандлари, 2092 моддасининг 2-қисми "а" банди билан баҳоланган. Аммо "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 12 йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Президент Фармонининг 1-моддаси "а" банди ва 6-моддасига асосан жиноий иш тугатилган.
Прокуратур тақдиминомасида ҳужжатларни сохталаштирган, боджет маблағини талон-тороқ қилиш жиноятини содир этган Р. Имомованингни қилмишларини ту-

ман халқ таълими бўлимининг кенгайтирилган кенгашида муҳокама қилиш, унга нисбатан ишдан четлаштиришга чора кўриш топширилган.
"Прокуратура тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 27-моддасида прокурор тақдиминомасини бажариш барча мансабдор шахслар учун мажбурийлик кўрсатилган. Жавобгар Д. Юсупова даъвогарга шахсий ғарази, ўчи олиш нияти борлиги учун эмас, қонун олдидоги масъулиятини ҳис қилган ҳолда, прокурор тақдиминомасини халқ таълими бўлими кенгайтирилган кенгаши муҳокамасига қўяди. Кенгашда тумандаги барча мактабларнинг директорлари, илмий бўлим мударлари, ҳисобчилари иштирок этмади. Кенгаш прокурор тақдиминомасини ва Р. Имомованингни илмий бўлим мудараси лавозимидоги фаолиятини атрофлик муҳокама қилиб, уни эгаллаб турган лавозимидан четлатиш юзасидан қарор қабул қилади.
Юқоридагиларга кўра, Д. Юсупова 2005 йил 24 июнь кунини Р. Имомовани илмий бўлим мудараси лавозимидан бўшатиш, мутахассислиги бўйича шу мактабда доимий ўқитувчи вазифасида қолдириш юзасидан 232-сонли буйруқ чиқаради. Буйруқ остига: "Асос: Богдод туман прокуратурасининг тақдиминомаси, туман халқ таълими бўлими кенгашининг — 2005 йил 6/7-сонли қарори", — деб ёзиб қўйилади.
Суд жараёнида даъвогарнинг туман халқ таълими бўлими тасарруфидоги мактаб ва болалар боғчаларидаги моддий жавобгар шахсларнинг жиноий қилмишлари ҳақидаги шикоят хатлари ҳам тасдиқланмади. Аслида Р. Имомованингни "ёвузчилик фаолияти" лавозимидан бўшатиладиган кейин авжа чиқади. Унга яқин вақолатли ташкилотларга Д. Юсупованингни устидан тақдор тақдор шикоят хатлари ёзади. Бу шикоятлар етарли асосларга эга бўлмагани учун оқибатсиз қолдирилди. Ҳеч ким Р. Имомованингни (Давоми 2-бетда)

Газеталаримизда

Матбуотнинг миллат кўзгуси эканлиги исбот талаб қилмайдиган ҳақиқат. Давр нашрлари у ёки бу даражада бўлсин, миллат ҳаётини, унинг бугунги кунини, ўтмишини, орзуларини ва келажак ҳақидаги ўйларини акс эттириб борадиган, шу аснода юртдошларимизнинг маънавий қиёфаси, интеллектуал савияси, тафаккур миқдоси ва дунёқараш тарзи ҳам намоён бўлиб боради.

салан, Суюн Пулатовнинг "Ўзбегим қизи" шеърини олиб кўрайлик: Ўзбек қизга атлас қўйлак ярашади-ку, Ал йиллар суқланб қарашади-ку... Наргис борса ўзи олтига боргандир ёши,

нинг шеърларига ўхшаб кетади. Тақлид ҳам йўқ эмас. Барча ижодкорлар аввало тақлиддан бошлаган. Бироқ унинг ўз дарди, ўз айтар сўзи бор. Ундаги самимият, ўйноқилик, ўзбекона эрка оҳанглари

Санъат

Кўз олдингизда шундай манзарани тасаввур қилинг: Тошкентдаги Ўзбекистон Миллий академик театри биноси олдида одамлар жуда гажам. Кимдир яқин кишини кутиб турибди, яна биров севган санъаткорига тақдим қилиш учун гулдас-та харид қилляпти, бошқа мухлис тезроқ томоша залидан жой олиш учун зинадан оҳиста кўтарилмоқда. Театр ходимлари бу ҳолатни бир сўз билан «аншла» дейишади.

ҲАВАСКОРЛИК МАЪНАВИЯТИМИЗНИ БУЗМАСИН

Ёхуд айрим туман газеталарига бир назар

Шу маънода, туман газеталари ҳам асосий аҳолининг бир бўлаги бўлган ватандошларимизга хизмат қилади ва уларнинг қизиқишлари, ахлоқий, маънавий-маърифий даражаси билан ҳисоблашиб иш қўради. Лекин бугунги туман газеталари савиясининг ҳаминқадарлиги уларнинг фаолиятига мутахассисларнинг жиддий баҳо беришларини тақозо этади.

Ўз ўрнида қўлласлик бадий асарнинг қадрини туширади. Уроқ Раҳимовнинг «Амир Темур» шеърини ўқиймиз: ...Дейдилар кўр билан зўра тароф йўқ, Султон Болхиди ҳам енгини — гап йўқ... («Chiroqchi», 16.04.2004).

Соци узун, камон каби қайрилма қоши... Урма-сурма ярашади қалам қошига. Бир нақирон йигит керак унинг ёнига, Бахтимизга омон бўлсин ўзбегим қизи... («Qashqadaryo ziyokori», 17.08.2004).

кўнгилларни асир этади. Мана шу жиҳати биз учун қадрли...» («Нимоу», 20.01.2005).

Шунча илик сўзлар айтилган шoirнинг биринчи шеърига назар ташлаймиз: Белинган кучаман маҳкамроқ тортиб, Лабларимда қолар лабленинг изи. Хеч кимса йўқ тун-ку, бир бўса бергин Мени қийнамадан, қўшимнинг қизи. Маҳкамроқ кучаман белинган тортиб, Чақмоқ ургандайин еғудим титлар. Энди бу жиловсиз дайди қўлларим Кўйлагинг устидан сийнагни излар... («Нимоу», 20.01.2005).

Бу сатрларни самимий, ўйноқ, ўзбекона эрка оҳанглари деб бўладими? Наби Жалолиддин ушбу сатрлар эгасини, унинг ёзганларини ўзининг шеърларига ўхшатганини билгандади марҳум Муҳаммад Юсуф қувонган бўлармиди? Асло!

Одатда, ўзбек қизлари ниҳоятда уятчан, ҳаёли ва ибодли бўлганларидан доимо ёноқлари қизариб турган. Ол (қизил) ёноқ мумтоз назимимизда ҳусну малоҳатда бекиёс машуқнинг ҳасе, ибод бора-сида ҳам тенгисиз эканини билдирган. Аммо классик шеърятимизда юксак инсоний ҳислатлар, гўзаллик рамзи бўлган аёзоларнинг, тамсил ва тимсолларнинг бугунга келиб ҳайвонларга нисбатан қўлганиши, албатта, кишини ажаблантиради. Масалан, Шоҳрух Жўраевнинг «Итимга» сарлавҳали шеърини «Кечагина бағрида сочларини ёйиб ётган», аммо энди муҳаббатдан тониб, ёрни ташлаб кетган қизнинг қилишидан итига нолиётган йигитнинг арзлари қаламга олинади. Ит вафо-ю, ёр жафоллигини таъкидлаган муаллиф шеърини шундай тугатади: ...Еноқинга лаб босай, Унгадй ёр юзини. Кўз ёш билан ювайлик Ерим кетган изини.

«Нимоу», 20.01.2005).

Худди Шоҳрух Жўраевга ўхшаб, эртага қайсидир хаваскор шoir вилот ёки туман газеталарининг биринчи «ой юли», «қаламга» сифатларини ит ёки шунга ўхшаб бирорта ҳайвонга нисбатан қўлласлиги учун биз бундай «ижодий эркинлик»ка ҳушёр қарашимиз керак.

Борхеснинг эътироф этишича: «Истеъдодсизликини истеъдод сифатида қабул қилган адабиёт ўқувчини адабиётдан бездиради: шунчун умутангки, адабиётнинг қушадаси адабиётдир».

Биноси адибларнинг дидини, маънавий-маърифий даражасини юксалтиришга бугун нафақат ўқув қўлланмалари, дарсликлар, турли бадий китоблар ва марказий нашрларимиз, балки маҳаллий газеталар, вилот ва туман нашрлари ҳам бирдек масъул.

Зеро, тарбиясиз бола бўлмайди, эътиборсиз миллат, эътиборсиз ота-она бўлади.

Оллоёр БОБОНОВ, Республика «Маънавият ва маърифат» маркази масъул ходими.

Сўз санъатининг одамлар ҳаётига, уларнинг ахлоқига таъсири бекиёс. У — инсон қалбини гўзаллаштириб, эзгу туйғуларни уйғотди. Инсон руҳига маънавий-маърифий таъсири кучли бўлгани учун ҳам газета-журналларда бадий адабиёт намуналарига кенг ўрин ажратилади. Чунки шу тариха ўқувчи маънавиятга таъсир ўтказиш кўзда тутилади.

Вилот ва туман газеталарида ҳам шеърлар босилади. Ҳозирда ўз мухлисига эга бўлган кўпчилик шoirларимизнинг ҳам илк ижодий намуналари маҳаллий матбуотларда чоп этилган. Бунинг яхши бир тарафи шундаки, ўша ҳудудда яшаб, қалам тебратётганлар учун маҳаллий газета зўр бир минбарда. Ҳўш, уларда берилаётган материаллар кишиларимиз маънавиятга, ёшлар ахлоқига қандай таъсир кўрсатяпти?

Баҳриддин Садриддиновнинг Хатирчи туманига атаб ёзган шеърини шундай сатрларга қўзингиз тушади:

...Хеч кимдан кам бўлма, Элим, Дунё сендек боқий, дедим. Гоҳи содда, гоҳи тилсим — Шеър бевазо Хатирчида!

«Do'stlik bayrog'i», 24.06.2004).

Шoirнинг самимий тиллаклари яхши, албатта. Бироқ унинг «Дунё сендек боқий» ибораси билан бу дунёга нисбатан боқий сўзини ишлатиб бўлмаслигини билмаслиги ёмон. Шунингдек, «Шеър бевазо Хатирчида» деб ёзилган сунгги мисрани грамматик жиҳатдан тўғри қўрилган гап демасак, унда ҳеч қандай мантик кўрмаймиз.

Сўзларни тушуниб-тушунмай қўллаш, шеърини санъатлардан билиб-билмай фойдаланиш оқибатида мана шунга жазобасиз, пароканда шеърлар дунёга келади.

Худди шундай тилимизда «дол» сўзининг асл маъносини билмаган, динимиздан беҳабар Шаҳноза Йўлчиева «Қизлар» номли шеърини саркомат қизларимизнинг қоматларини эғиб қўйиб шеърини мухлисларини ҳайрон қолдиради:

Қизлар асли паллахон тоши, Қўзларида олов ёнади. Қошлар пилик, қоматидир дол, Яратсан ҳам ҳайрон қолади... («Mahorat maktabi», 18(120)-сон. 16.09.2005).

Шеър ёзиш учун қўлга қалам ушлаган, айниқса, шеър ёзаётган ҳар қандай одамдан сўздан санъаткорона фойдаланиш талаб қилинади. Унда ҳар бир сўз ўз ўрнида қўлланиши керак. Иборалардан ноўрин фойдаланиш ёки бир сўзни

«Наманган ҳақиқати», 26.10.2005).

Марҳабохон Каримова эса ота-оналарни ўз фарзандларига кўп ҳам меҳрибонлик қилавермасликка чакиради. Унинг фикрича, ҳалқимиз асрлар мобайнида доққоқлаб келган қадрият, яъни ота-оналар ўз фарзандларини олдидаги бурчини адо этишга шошилмагани маъқул экан. Чунки:

...Чайнаётган нонингни боламга деб ўласан, Катта бўлаг, гап билан бир сиймаса қўласан... Ялаб-юлкаган унинг келинларга қоладур, Сендан кейин ким билар, не қўларга соладур. Ушим, болам-чақам деб олаверма хавотир, Уелинг ер ўра кетар, қизинг еб қира... («Asaka hayoti», 29.04.2004).

Биз шеърнинг орфографик ва пунктуацион хатоларини тўғрилаб қўйиридик, лекин газеталарнинг маънавиятга етказилган зарарини тўғрилаб бўладими?

Фоявий жиҳатдан айна шунга ўхшаб Анваржон Умаровнинг шеъри «Toshloq tongi»(09.06.2004) газетасида ҳам чоп этилган:

...Касал бўлсанг мабодо, бир ҳафтада тўйишар, Уласан, эдан уялиб, бир оз йиллаб қўйишар. Сиймайсан бир кунга, тез боғиб қўйишар, Сенинг қўнсанг болага, болаг қўнсан дайда... Саксон сатрлик шеърнинг ҳар бир қаторида ота-оналарга фарзандларинга кўп ҳам меҳрибонлик қилаверма, сенинг қўнганг боланга бўлса, уларики — далада, яъни болаларингнинг дарди фақат сен эмас, деб таъкидлайди.

Бунақа шеърлар билан ота-оналарнинг ўз фарзандларига бўлган меҳри қамайиб қолмас, лекин ундан бўлажақ оналар, ёш оталар қандай ҳулоса чиқаради. Бу шеър ёш ота-оналарни фарзанддан бе-зишга олиб келмайдими?

Бизга маълумки, аёл зотини улуғлаш азалдан шеърятимизда асосий мавзу бўлиб келган. Улар қўқларга кўтариб макталган. Ҳусну малоҳат таъриф, тавсиф қилинган. Лекин бугун туманларимиздаги ижодкорлар орасида ўзбекнинг гулган қизларини таърифу тавсифлашда қўш қўяман деб «кўз қираётганлар» бор. Ма-

бу энди улай-мулай ишмас. Шу ўринда тахририятдаги анча зукко, жонқуяр мулозимларингиз хизматлариниям бирор таъкидлагимиз келади.

Ўрни кеп ҳолди, яна битта гап. Апандини шу йил 16 февраль сониде ёзувчи Шодмон Отабек деган ака-миз газитани бош йўналиши ҳажв, юмор, сатира доирасида бўгани

турқиға айнак тутиш... бу энди улай-мулай ишмас. Шу ўринда тахририятдаги анча зукко, жонқуяр мулозимларингиз хизматлариниям бирор таъкидлагимиз келади.

«Шоҳрух дилкаш йигит, шoir йигит. Фейляни шoirона дейман-да. Ҳади тибийёт институтида ўқийди, аммо адабиётга дўстлиги филологларниқидан кам эмас.

Бир қарашда унинг шеърлари марҳум ва машҳур шoirимиз Муҳаммад Юсуф-турқиға айнак тутиш... бу энди улай-мулай ишмас. Шу ўринда тахририятдаги анча зукко, жонқуяр мулозимларингиз хизматлариниям бирор таъкидлагимиз келади.

Эътибор

Шу йилнинг февраль ойидан «Афанди» газетаси рангли, янгича тарзда чоп этила бошлади. Табиийки, бу ўзгаришдан қулги шина-вандалари жуда мамнун бўлишяпти.

Шу муносабат билан, Андижон вилоти Избоскан туманидаги Тешиқмозор қишлоғи чойхонасидаям асқинчилар йиғилиши бўлди. Унда «Афанди» газетасидаги англиклар муҳокама қилинди. Йиғинда айтилган фикр-мулоҳазаларни қозоғга тушириб, тахририятга маълум қилишни газета саҳифаларида оғда-сонда қатнашиб турувчи Оташ Қобонига топширишди. У кўпчилик номидан ёзган мактубини тасдиқлашти олиш учун ўқиб эшиттираётган жойи:

ОВРҲЙЛИК ЛИБОС МУБОРАК!..

Ассалумалейкум, Апанди бобо! Эшакни лўқиллатиб, халачўлини шўппиллатиб, дўппини дол қўндириб, латипа-ю аскияни дўндириб, ялло қиле-еб юрибсизми... дейлик десак... гапларини ёпишмайроқ чиқаяпти.

Нимага дийссими? Ҳа, биз «Афанди»ни ана шундай тасаввур қиларди-да. Сиз бусангиз... Тўғрисини айтўрелими?..

«Афанди» газетасининг саллов-ҳасига ёнига «политбўйра» аъзолариникидай қилиб сурратингизни солдирибсиз. Солаватингиз қўриб ҳазил қилгани одам йиманади. Сурратингиз ўзингизга ўхшамайди, демокчимасиз. Узингизни ўзисиз. Бироқ салла, яхша чопларингиз бизнинг тасаввуримизда-дгайдимасми-ей... Илгариларни маҳалларимизда кирчималгина кийиниб, яйраб-ёзил юрадаган оқсоқолларимиз бўларди. Суратга тушасиз, тўй-пўй ё майлис-пайлигоси борасиз, дейилса овраўлик уст-бошини кийиб чиқасиз-риди. Ашунда қишлоғимизда пайз-ли чолларам бораканў, деб қувониб кетаридик.

Сизам газетага чиққани биронта мулланинг оҳорлигини «прокат-мрок-кат»га омадингизимки, деб сўрагим келадими, шундай нуруний оқсоқолга ҳазил қилгани йиманяптиз.

Биласими, бу ерда айб сизда-ям, биздаяммас. Айб мустақиллик-қача бўган сийсий тузимда. Ҳа «та-талаботар» тузимга ўзини яланғоқ юпунлар авлодиқан. Ота-бувам жул-дурмақ қашшоқ гадоийди, деб та-

маъқул. Айрим олди-қочди тафсилотларман боғлиқ материалларни чоп этишни ўйлаб қўриш керак, дептилар. Жуда тўри. Бу ҳаммининг қўйидаги гап.

Бу ўринли тахлиф «Афанди» саҳифаларини нишонча олиб қалам терватятган муаллиплар — яъни ўзимизга ҳам тегишли. Зеро, қарс икки қўлдан чиққани маъқул. Яна бир дўлвор, дийқони гапти танили қизикчи Болтавой ака Тўшматов айтиптилар: энди тўнга яраша мазмунни бойитиш керак. Қулгимизни миллий қирраларини очиб берадаган асарларни хо-лейман, деб ёзибдилар у киши. Бу борадаям гап битта. Газитага вазипалар юхтаб, масъулиятни ўзимиздан хориж қилавермай, қулгимизнинг миллий қиёпасини очиб берадаган асарларди ўзимиз, жушиб ижод қилишимиз керак, деганлариде «дода» гап бўлаиди...

«Афанди»га овраўлик либос кийдиришти «Шарқ» нашриётга кампаняси ўз зиммасига опти, деб эши-типтиз. Агар шу гап рос бўса, ўша жамоаниям Худо ишларига ривоҷ, топганларига барақа берсин. Иши-чиматчилари лавидан апандини ҳандаси аримасин!

Эшакни хих денг... Эй, йўғ-ей, отти қамчиланг энди, «Апандини»! Тешиқмозорлик бир гуруппа газита-хонлар номидан, ахтир муаллипингиз,

Оташ ХОБОНИ. Қишлоқдошлари мактубини тахририятга элтиб бериучи Абдунаби БОЙКЎЗИЕВ

Сўзсиз сурат А.ҲАКИМОВ чизган

Нашр

Севимли нашримиз «Ҳидоят» журналининг янги йилдаги илк сони ёруғлик юзини кўрди. Журнални қўлга олиб варақлар экансиз, у одатдаги диний-маърифий долзарб мавзуларига содиқ қолгани ҳолда юртдошларимиз қизиқиш ва маънавий эҳтиёжларини ҳисобга олиб, қамровни кенг олганини, халқноа услубда керакли маълумотга ва таъсирли мулоҳазаларга чуқурроқ эътибор қаратилганини сезишингиз қийин эмас.

ҲИДОЯТ НУРИ

ШАМОИЛИ МУҲАММАДИЙ 49.Йўлдаги вақтлари учга бўлинарди: 1. Ибодат; 2. Уй ишлари; 3. Шаҳсий ишлар. 50.Хар бир ишнинг тадбирини аввалдан қилар эдилар. 51.Уларига эрта учун озиқ-овқат олиб қўймас эдилар. 52.Либосларига ўзлари қарар, ўзлари ямар, жониворлар сутини ўзлари соғар эдилар. 53.Сариқ либосни сўймас эдилар. 54.Хеч кими урмаганлар.

Ақмал АВАЗ тайёрлади ОШИКНИНГ МУРОДИ Болаликда ҳайрат устувор бўлгани учун ҳар нарсани ташқи кўриниши билан танисак, улгайганимиз сари унинг моҳиятини излай бошлаймиз. Мухаббат жами туйғулар ичида энг мукамал туйғу. Аммо унинг ташқи безакларига мафтун бўлиш билан чеклансак, асл моҳият очилмай қолавермади.

Дунёда мукамал бўлмаган, туй-ғунинг ўзи йўқ. Фақат биз туйғуларга хиёнат қиламиз.

Умида АБДУГАФФОР ИСЛОМ ВА ОЛАМ Дания Ислому марказлари ва мусулмон воизлари маълумотиға кўра, ўтган йили мамлакат фуқароларидан беш минг киши Исломга кирди. Данияда ҳозир 180 минг мусулмон истиқомат қилади ва улар жами аҳолининг уч фоизи-ни ташкил этадилар. Мамлакат парламентида мусулмонлар жамоасининг уч нафар вакили бор.

Интерфакс ЖАННАТГА ЛИМУЗИНДА КИРИЛМАЙДИ Туғруқхона эшиги олдиға келаятган лимузинларнинг кети ўзлаймади. «Мерседес» ва бошқа машҳур ру-

Шухрат ЖАББОРОВ

сумдаги машиналардан тасвирчи сураткаш, тўй ёки базмига келгандек ясан-тусани жойига қўйган аёллар, ота бўлиши ва унинг журалари қимматбаҳо совғалар, гулдасталар билан тушишади. Туғруқхона ҳовлисида улар ёш она билан чақалоқни кутишади. Ниҳоят, улар чика бошлағач, тасвирчи ва сураткаш туғруқхона ичиға югуришади. Заррин матоли йўрғакларга ўралган чақалоқ ҳар турға солиниб, она-бола иккиси тасвирға олинади.

Ноила ХОЛМУҲАММАД НАЪМАТАК Наъматак халқ орасида хорғул, хамирча, ит-бурун каби номлар билан ҳам аталади.

Наъматак меваси таркиби дармондорилар, қислотлар, ошловчи моддалар, уругида мой ва бошқа бирикмалар, минерал тузлар, калий, мағний кўп. Мевасидан тайёрланган дамлама ва қайнатмалар халқ табобатида ўпка сили, жигар, ўт қопчаси ялғилганиши, меъда-ичак, бўйрак, қовуқ касалликларини даволашда, истима туширувчи, ўт ва сийдик ҳайдовчи дўри сифатида қўлланилади.

Mustaqil gazeta HURRIYAT. Бош мухаррир вазифиниси бажаруучи: Исмат ХУДОЁРОВ. Тахрир хайяти: Хуршид ДЎСТМУҲАММАД, Азамат ЗИЁ, Наим КАРИМОВ, Абдуқаҳор ИБРОҲИМОВ, Ҳақим САТТОРИЙ (масъул котиб), Раҳмон ҚУЧҚОР, Шерзод ФУЛОМОВ. Газета Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 034-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими — А-2. Индекс: Яқка обуначилар ва ташкилотлар учун — 233. Газетада чоп этилган мақолалардаги фактлар учун муаллиф жавобгар. «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Маъзил: Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Навбатчи: Топшириш вақти — 21.00. Бунёд АБДУЛЛАЕВ Топширилди — 20.00. Буюртма — Г - 555. Ғ — тижорат белгиси. Т: 3672. 2 3 4 5 6. Тахририятга юборилган мактуб ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.